

PROBLEMI SA SNIJEGOM U ZAGREBU

PRIPREMIO:
Radoslav Karleuša

Zašto se ne upotrebljavaju posebna okna za snijeg?

Stari su graditelji na krovne plohe postavljali metalne ogradice (snjegobrane), a na javnim i višekatnim zgradama građeni su "parapetni" zidići koji su bili i ukras pročelja

Snijeg u Zagrebu s obzirom na geografski položaj nije ni novost ni rijetkost, ali se čini da ga svake godine iznova otkrivamo. U posljednje ga je vrijeme nešto manje, pa se i zaboravilo, a to je vidljivo i na gradskim ulicama, posebice nogostupima. Kako imam određenih iskustava s organizacijom gradske Zimske službe, spreman sam ponuditi nekoliko sugestija i razmišljanja o snježnim problemima te zakonskim rješenjima i propisima.

ma. Stoga guranje ralicama na pločnik, praćeno "lopatanjem" s pločnika na kolnik ničemu ne služi. Snijeg valja pokupiti i odvesti s prostora gdje najviše smeta pješacima, uostalom i vozači po izlasku iz automobila to postaju. Za odlaganje snijega u gradu postoje na kanalskim kolektorima posebno dograđena "udvostručena" i "utrostručena" snježna okna na mjestima do kojih se lako dolazi, a istodobno je protok vode dovoljan da otplavi ubačeni snijeg. U Zagrebu se na-

Snježno okno u Draškovićevoj ulici

Ilica i snijeg koji se baca na kolnik i nogostup

Snijeg je svojevrsni polučvrsti oblik vode, zapravo oborina u čvrstom stanju koja nastaje sublimacijom vodene pare u razgranate heksagonalne kristale i zvjezdice. Svojom voluminoznošću zauzima ionako skućene prostore na javnim površinama, osobito u gradskim središti-

laze na Trgu bana Jelačića pokraj sata, u Jurišićevoj nedaleko od *Mc' Donaldsa*, u Draškovićevoj između kućnih brojeva 7 i 10 (tramvajsko stajalište), Račkoga 5 kraj *Privredne banke*, na križanju Heinzelove i Branimirove itd. Tu se može snijeg izravno istovariti iz kamiona.

Osim toga prekomjerno razbacivanje soli (natrijeva klorida), osim što stoji dosta novca, šteti betonu što se nakon zime vidi po rubnjacima, a ni gradskom zelenilu ne čini dobro. Koliko pak utječu za zagrebačke otpadne vode i rijeku Savu možda znaju vodopravne inspekcije, ali o tome ne govore.

Na krovovima se otapanjem snijega stvaraju klizne ploha, pa snijeg gravitacijom pada na nogostupe. Valja reći da iznad svake građevine postoji i **krov** s pokrovom, a krovovi su u južnim podnebljima uglavnom ravni ili blago nagnuti. Prema sjeveru krovovi postaju sve strmiji, dok su u alpskim podnebljima s oštrim zimama s mnogo snijega veoma strmi. Razlog su najveća opterećenja težine snijega na koje se krovovi projektiraju, ali i udari vjetra. Zato se nagibima krovnih ploha snijeg nastoji što prije ukloniti s krovova.

Svaka građevina ima i položaj u prostoru pa su joj strane krovova okrenute primjerice prema sjeveru i jugu. Kad

Metalni "snjegobrani" na krovu Muzeja za umjetnost i obrt

promatramo zgrade u nekoj ulici, lako uočimo da su strane okrenute jugu ili istoku češće i duže obasjane suncem i da se na njima snijeg i brže otapa pa time i brže otkliže na pločnik. Plohe krova okrenute zapadu, posebice sjeveru, imaju znatno manje sunca i na njima se snijeg duže zadržava. Zgrade u rijetko naseljenim ruralnim područjima nemaju praktički nikakvih problema sa snijegom jer se domaći stanovnici neće zvlačiti pod krovove u doba kad se snijeg otapa. No u urbanim prostorima snijeg s krova višekatne zgrade može ozlijediti prolaznike i stanare zgrada, ali i parkirane aute pa i vozila javnog prometa.

Kako bi se od toga zaštitili, stari su graditelji imali više rješenja. Naime, na kraju krovne plohe pokraj odvodnog žlijeba postavljali su se **snjegobrani**, a to su na nižim kućama bile metalne ogradice iz trakastog željeza, čvrsto povezane s drvenim gredama krovišta. Tako je snijeg pri kopnjenju zadržan i nije mogao pasti na ulicu. Ako je krov bio veće dužine ili širine, postavljalo se i više takvih snjegobrana u dva ili tri reda, pa se tako smanjivala težina i opterećenje snjegobrana (iskrivljenje pa i trganje). Na javnim i višekatnim zgradama u gradskim središtima građeni su "parapetni" zidovi koji su bili i ukrasni dio pročelja. Karakterističan je primjer zgrada HIS-a u Za-

grebu u Berislavićevoj ulici s ukrasnim "balustradama" koje ujedno i zadržavaju snijeg. Sličnih zgrada još ima u Zagrebu (Muzej *Mimara*, Muzej za umjetnost i obrt, zgrada pošte u Jurišićevoj ulici...). Možda je najbolji primjer zgrada na uglu Gundulićeve i Varšavske ulice gdje je dio krova sa zidanim parapetom i dobro se vidi da je tu snijeg ostao na krovu, a da je pao gdje ga nema. Na Zrinjevcu su vatrogasci s jednog krova skidali snijeg, a na susjednom se krovu s ukrasnim parapetima snijeg mirno zadržao. Zašto se to ne regulira odgovarajućim popisima, nije poznato jer se čak i gradske novogradnje, osobito nadogradnje, grade bez snjegobrana ili se postavljaju mali limovi koji su samo "šminka" i moda i bez ikakve koristi.

Zgrade na Zrinjevcu s parapetima i bez njih